МКОУ СОШ с.п.Нижний Черек Урванского муниципального района КБР

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДАЮ
Руководитель ШМО	Зам. директора по УВР	Директор
________ З.Р.Кажокова	________ Р.Х.Хакунова	________ А.Ю.Тхазеплова
Протокол №26 от 08 2023г.	Протокол № от 08 2023г.	Приказ №28 от 08 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета

«Родной язык (кабардино-черкесский язык»

для 4 «Б» класса на 2023-2024 уч.г.

Рабочая программа составлена на основе программы «Школа России»

По УМК «Адыгэ тхыбзэ» Кьардэн М.Л.,Дыджэ К.Хь.

Нальчик «Эльбрус», 2022г

Учителя начальных классов

Псонуковой Зиты Хасанбиевны

I квал. категория

с.п.Нижний Черек, 2023г

Адыгэбзэмк1э программэм и зэхэлъык1эм щыгъуазэ ухуэзыщ1 1уэхугъуэхэр

Адыгэбзэмк1эзэрылажьэ программэрзэхэгъэува хъуащ,пэщ1эдзэ классхэм я программэм хуэк1уэу, УрысейФедерацэм щ1эныгъэм ехьэл1а унафэмипкъ итк1э.Епл1анэ классхэр адыгэбзэмк1э зэреджэтхылъыр:Адыгэтхыбзэ,4-нэ класс,Къардэн М.Л., ДыджэК.Хь.: Налшык, «КБР-Медиа»,«Эльбрус» тхылъ тедзап1э,2022г

Епл1анэ гъэсджэгъуэм и к1эм деж еджак1уэхэм ящ1эн хуейхэмрэ яхузэф1эк1ыпхъэхэмрэ.

Ящ1эн хуейхэр.

Щы1эц1эм бжыгъэк1э зэрызихъуэжыр.Щы1эц1эр падежк1э зэхъуэк1а зэрыхъур.Зыпсалъэм къыбгъэдэк1ыу адрейпсалъэмхуагъэув упщ1эмк1э а упщ1эр зыхуагъэувпсалъэрзэрытпадежыр къапщ1э зэрыхъур.

Щы1эц1эмрэ плъыфэц1эмрэ щызэдэщ1ыгъум деж,абыхэм я бжыгъэркъэгъэлъэгъуазэрыхъу щ1ык1эр.Щы1эц1эм пытуятх плъыфэц1эхэр.

Щхьэ ц1эпапщ1эхэм я къэк1уэк1эр.

Глаголым щхьэ,бжыгъэ,зэманк1э зэрызихъуэжыр.

Предметхэм я бжыгъэкъэзыгъэлъагъуэпсалъэхэр (бжыгъэц1эхэр).Щы1эц1эм пытуятх бжыгъэц1эхэр.

Псалъэхэммыхьэнэ зэщхь,зэпэщ1эуэ я1энк1э зэрыхъур.Щы1эц1э ,плъыфэц1э,глагол псалъэхэммыхьэнэ зэщхь,зэпэщ1эуэ я1эу бзэмкъызэрыщытыр.

Яхузэф1эк1ыпхъэхэр.

Щыуагъэхэмыту ик1и хъэт1 дахэк1э къытетхык1ын,псалъэ 70-80 хъутхыгъэр диктанту ятхын,пэжырыгхэмк1э яджахабзэхэми тещ1ыхьауэ(падеж к1эуххэм я тхык1эр,глагол псалъэпкъымхьэрфзешээ,а-хэр щатхыр,щы1эц1эр зыгъэбелджылы плъыфэц1эр,бжыгъэц1эр пыту,пыхауэщатхыр,щхьэпрефиксхэм къыщык1уэ макъ дэк1уашэ дэгу,жыгъыжыгъхэм я тхык1эр хыхьэу),псалъэухам къыщык1уа псалъэзэлъэпкъэгъуэхэр запятойк1э зэпэщ1эхын(союзк1и къэпсэлъык1эк1и щызэк1элъыхьар хыхьэу);псалъэрзэрызэхэт макъ,хьэрфк1э зэпкърыхын,псалъэ къызэрыхъу,зэхъуэк1а зэрыхъупрефикс,суффиксзыхэтпсалъэхэрихыхьэу (псалъэм папщ1э,сытхащ,стхьэщ1ащ,къэжэнущ,мы1эрысей).

Псалъэр зэрызэхэтк1э зэпкърыхын:псалъэм и лъабжьэр,псалъэ къызэрыхъу,зэхъуэк1а зэрыхъу префикс,суффиксхэр,к1эухыр къыхэгъэк1ын;псалъэр псалъэ лъэпкъыгъуэк1э гъэбелджылын;щы1эц1эм,плъыфэц1эм я склоненэр,падежыргъэбелджылын,ахэрзэрытбжыгъэркъэхутэн;глаголым и зэманыр,бжыгъэр,зэрытщхьэргъэбелджылын;

Псалъэухар къызэрыгуэк1 дыдэуэзэпкърыхын,арзыхуэдэр (къа1уатэ мураделъытауэ),абы и пкъыгъуэнэхъыщхьэхэмрэ ет1уанэхэмрэ къыхэгъэк1ын,ахэр зэрызэпхар упщ1эк1эрэ къэхутэн;

Псалъи 100-м нэсзыхэттхыгъэризложенэутхын,езымзэхалъхьапланымтету,езыхэм я гъащ1эм къыщыхъуагуэрымгеухуауэхъыбарзэхэлъхьэн;

Нэмысхэлъузэрыпсэнхуеймкъигъэувмардэхэмкъезэгъыузыгуэрым елъэ11у,ф1ыщ1э хуищ1у,къыхуигъэгъуну елъэ11у,зэрыхуимыщ1эфыну1ар къигъэлъагъуэу,къригъэблагъэу,ухъуэхъууятхын е жьэры1уатэу къыжа1эн;и 1ыхьлыхэм,ныбжьэгъухэм письмо хуэтхын.

«Грамматикэр,я тхэк1э тэмэмыр,бзэмзегъэужьынырпсалъащхьэхэм щ1эту программэмхэтматериалыр щаджк1э,еджак1уэхэм ягъуэтынущбзэмтеухуауэ щ1эныгъэ.Гулъытэ хэха хуэщ1ын хуейщ еджак1уэхэм тхэк1э тэмэмыр ящ1эным.Еджак1уэхэр школым къыщыщ1эт1ысхьагъащ1э дыдэхэм къыщыщ1эдзауэ,егъэджак1уэхэр ерыщу пэщ1этын хуейщахэр 1эмал зэри1эк1э нэхъ щ1эх тэмэмутхэуэегъэсэным.

Программэрзэрызэхэлъри еджак1уэхэм тхэк1э тэмэмым пэщ1эдзэ классхэм ф1ыуэ щыхэгъуэзэнымтеухуауэщ.Программэмкъегъэув еджак1уэхэм пэщ1эдзэ класс псомимакъхэмрэхьэрфхэмрэятеухуауэлэжьыгъэхэр щагъэзэщ1эн хуейуэ.

Тхэк1э тэмэмыр ящ1эным теухуауэкуэдхэтщ «Псальэр», «Псальэухахэр», къэ1уэгэныгъэ зэпха»зипсалъащхьэу мы программэмкъыщыгъэлъэгъуа материалхэми.Еджак1уэхэр тхэным щыхуигъасэк1и егъэджак1уэм зыщигъэгъупщэхъунукъым еджак1уэхэр гъащ1эм,ц1ыхухэм я лэжьыгъэхэмщыгъэгъуэзэнзэрыхуейр.

Щ1эныгъэ ягъуэтынымк1и,гъэсэныгъэ и лъэныкъуэк1и мыхьэнэшхуэ я1энущ езыхэрзыщыпсэу щ1ып1эм дежприродэм,абы и къэхъукъащ1эхэм теухуауэтхыгъэ къа1уэтэжхэм.

Грамматическэ материалу дэтхэнэзыклассмихухэхарегъэджынымкъалэннэхъыщхьэу т1у къызэф1игъэк1ын хуейщ.Япэрауэ,еджак1уэхэр бзэ щ1эныгъэм хишэн хуейщ.Ет1уанэрауэ,бзэм хэльхабзэхэмящкъ итк1э гъэуваорфографиесм и правилэхэр яригъащ1эу,тхэк1э тэмэмыр яригъэщ1эн хуейщ.

Грамматическэматериалыр,орфографическэправилэхэр щрагъэджк1э,дэтхэнэ зыурокмикъалэнушагъэувущытынхуейщ еджак1уэхэм псалъэухахэр,псалъэхэртэмэмукъагъэсэбэпыфу,щыуагъэ ямыщ1у тхэфухъунымслэжьзэпытущытыныр.

Текстымхэтпсалъэхэмзи тхык1э тэмэмыр еджак1уэхэм блэк1а зэманымяджауэ,ауэиджыри ф1ыуэ къамыгъэсэбэпыфущытщрихьэльэнумэ,абыхэм егъэджак1уэм гульытэ хуимыщ1у къигъанэ хъунукъым.Еджак1уэхэм грамматическэупражненэхэр ягъэзэщ1эным щыщ1егъэдзэн хуейрабыхэмарщыуагъэншэу зрагъэзэщ1эфынум егъэджак1уэм шэчкъытримыхьэжухуигъэхьэзыранэужьщ.

Апхуэдэкъабзэу еджак1уэхэр хуэгъэхьэзырынхуейщ нэгъуэщ1 тхыгъэ лэжьыгъэхэми:къытетхык1ыныгъэхэм,диктант зэмыл1эужьыгъуэхэм,изложенэхэм.Тхыгъэ лэжьыгъэхэр ягъэзэщ1эным ипэкъихуэу еджак1уэхэр абы хуэгъэхьэзырын щ1ыхуейми,ахэр зэрыхуагъэхьэзыр щ1ык1эхэми егъэджак1уэм и гулъытэхэхаяхуэфащэщ.Дэтхэнэзытхыгъэ л1эужьыгъуэм и 1уэхуми щхьэхуэуузэгупсысын хуей хэлъщ.

Къытетхык1ыныгъэ нэхътыншдыдэу щы1эр ар еджак1уэхэр тхылъымеплъурэ абы итыр,зырыщытдыдэм хуэдэу,къытритхык1ыну мыхъумэ,абы нэгъуэщ1 зыгуэрхалэжьыхьынхуейуэ щ1ыщымытыр арщ.Еджак1уэхэм щыуагъэу ящ1ым и нэхъыбэр зыхащ1ыхьыр зи къэпсэлъык1эмрэ зи тхык1эмрэ

зэтемыхуэпсалъэхэрарщ.Апсалъэхэр,зэрызэхахым хуэдэу,къапсэлъыжурэ,ц1ык1ухэр абы йосэ,апсалъэхэм я къэпсэлъык1эр еджак1уэхэм егъэбыдыл1а мэхъу,ятхын хуей хъуми,азэрызэхахымхуэдзу,ятхын хуей я гугъэщ.

Адрейщхъэусыгъуэхэр еджак1уэхэм я тхылъ къеджэк1эм психологие и лъэныкъуэк1э хэлъ 1уэхугъуэщ.

Еджак1уэхэм хьэрфхэр яц1ыхуа нэужь,дэтхэнэзыпсалъэмхэтхьэрфмиеплъурэ къеджэркъым,ат1э ахэрпсалъэпсэурзэрыщыгукъапцтауэ е абы щыщ 1ыхьэ пащэр,зэуэ нэк1э яубыдурэкъоджэ.Ауэ щыхъук1э,зи тхык1эр зи 1ук1эм темыхуэпсалъэхэмщыуагъэ хащ1ыхь.Аращ хьэзыру я пащхьэмкъитыр къыпратхык1ын нэхьрэнэхъ 1уэхушхуэ зэхэмылъэлэжьыгъэми еджак1уэхэр хуэгъэхьэзырын хуей щ1эхъур.

Диктант текстымзигугъу тщ1ахэм хуэдэ-зи тхык1эмрэ зи къэпсалъык1эмрэ зэщхьэщык1-псалъэхэр къыхэгъэбелджылык1ауэ жьэры1уатэуи тхыгъэк1и зэпкърыхынхуейщ.Диктанттекстырнэхъзэтеухуауэщытправилэхэр еджак1уэхэм ягу къэгъэк1ыжын хуейщ.

Изложенэхэрятхынымипэкъихуэуизигугъу тщ1ы лэжьыгъэхэмхуэдэ ягъэзэщ1эн хуейщ.Изложенэщатхым деж,еджак1уэхэр хуит ящ1ыну къезэгъщ,ахэр,хуейхъумэ,псалъэгуэрхэм я тхык1э тэмэмымк1э е нэгыщэгуэрхэрзрагъэувынумтеухуауэ егъэджак1уэм еупщ1ыну.

Зылэжьыгъэ л1эужьыгъуэр ц1ык1ухэм щ1эх къа1эщ1оужагъуэ.Абы къыхэк1к1э лэжьыгъэм и щытык1эр щ1эх-щ1эхыурэ зэхъуэк1ын хуейщ.

Урокымзэрыхущытын хуей щ1ык1эр еджак1уэхэм яхэпщэнымк1э нэхьыщхьэркъэгъэсэбэпын хуейщ:ц1ык1ухэр 1уэхум тегъэгушхуэн,ф1агъ зэхэлъхэрщапхъэу яхуэгъэувын,ф1ым хущ1экъухэм ф1ыщ1э яхуэщ1ын,зэхуагъэм хуегъэсэн,хуэущи

Программэм и зэхэлъык1эр

Адыгэбзэ-сыхь.51

Инэ ит классхэм щаджам къытегъэзэжын (сыхь.2).

Макъхэмрэ хьэрфхэмрэ. Макъхэмрэхьэрфхэмрэ.

Псалъэ (сыхь.9)

Псалъэрзэрызэхэт 1ыхьэхэр.
Лъабжьэр.Псалъэкъэзыгъэхъупрефиксхэр.Псалъэкъэзыгъэхъусуффиксхэр.Псалъэр зэхъуэк1а зэрыхъусуффиксхэр.Псалъэр зэхъуэк1а зэрыхъупрефиксхэр.Псалъэр зэхъуэк1а зэрыхъупрефиксхэр.

Щы1эц1э (сыхь.6)

Щы1эц1э унейхэмрэзэлайхэмрэ.Щы1эц1эм и бжыгъэхэр.Щы1эц1эхэр падежк1э зэхъуэк1а зэрыхъур.Падеж к1эуххэм я тхык1эр.

Послелог (сыхь.2)

Послелогым и мыхьэнэр, абы и къэк1уэк1эр.

Плъыфэц1э (сыхь.6)

Плъыфэц1эм и мыхьэнэр.Плъыфэц1э л1эужьыгъуэхэр.Плъыфэц1эхэм падежк1э зэрызахъуэжыр.Зэгъусэу къак1уэ щы1эц1эмрэ плъыфэц1эмрэ я тхык1эр.

Ц1эпапщ1э (сыхь.5)

Ц1эпапщ1эмк1э гуры1уэгъуэ.Щхьэ ц1эпапщ1эхэр.Еигъэ ц1эпапщ1эхэр.Зыгъэлъагъуэ ц1эпапщ1эхэр.

Глагол (сыхь.15)

Глаголымтеухуа гуры1уэныгъэ. Унафэ щ1ыныгъэ глагол.Инфинитив.Глаголым и зэманхэр.Глаголым и щхьэхэр.Глаголым и спряженэр.Глагол префиксхэмк1э гуры1угъуэ.Зэры-, щ1э,мы-,ф1э- префиксхэм я тхык1эр.Псалъэпкъым а-мрэ, э-мрэзэрыщатхыр.

Бжыгъэц1э (сыхь.5).

Бжыгъэц1эмк1э гуры1уэныгъуэ. Зэрабж бжыгъэц1эхэр.Зэрызэк1элъык1уэ бжыгъэц1эхэр.

Адыгэбзэми календарнэ-тематическэ план (4 кл.)

№	Урокым и темэр.	. Унэлэжьыгъэ	Сыхь. бжыгъэр	Щек1уэк1ыну р	Щек1уэк1а р.
	Иипэтклассхэмщаджамкъытегъэзэжын (сыхьэт2)				
1	Макъхэмрэхьэрфхэмрэ.	Н.6, л.7	1		
2	Пычыгъуэмрэударенэмрэ.	Н.8-9, л.12	1		
	Псалъэ (сыхьэт9)				
3	Псалъэрзэрызэхэт 1ыхьэхэр. Лъабжьэр.	Н.13, л.19	1		
4	*Къытетхык1ыныгъэ «Мэзым».*	Н.122, А-Г	1		
5	Псалъэкъэзыгъэхъупрефиксхэр.	Н.15, л.24	1		
6	Псалъэкъэзыгъэхъусуффиксхэр.	Н.16,18, л.30,32	1		
7	Псалъэрзэхъуэк1а зэрыхъусуффиксхэр.	Н.19,20, л.37,38	1		
8	Псалъэр зэхъуэк1а зэрыхъупрефиксхэр.	Н.21, л.41,43	1		
9	Псалъэухам и пкъыгъуэзэлъэпкъэгъухэр.	Н.24, л.48	1		
10	Псалъэухам и пкъыгъуэзэлъэпкъэгъухэр .	Н.25, л.51,52	1		
11	*Изложенэ: «Шы».н.10*	Н.122, Д-З	1		
	Щы1эц1э (сыхьэт6)				
12	Щы1эц1э унейхэмрэзэдайхэмрэ.	Н.28, л.56,58	1		
13	Щы1эц1эм и бжыгъэхэр.	Н.32, л.63,64	1		
14	Щы1эц1эхэр падежк1э зэхъуэк1а зэрыхъур.	Н.34, л.68	1		
15	*Къызэрапщытэ диктант «Бажэ шырхэр»н.91*	Н.122, И-Л	1		
16	Падеж к1эуххэм я тхык1эр.	Н.37, л.74	1		
17	Падеж к1эуххэм я тхык1эр.	Н.37, упш1эхэр	1		
	Послелог (сыхьэт 2).				
18	Послелогым и мыхьэнэр, абы и къэк1уэк1эр.	Н.40, л.81	1		
19	*Къызэрапщытэ диктант «1уащхьэмахуэ».н.93*	Н.122, М-С	1		
	Плъыфэц1э (сыхьэт 6)				
20	Плъыфэц1эм и мыхьэнэр.	Н.44, л.88	1		
21	Плъыфэц1э л1эужьыгъуэхэр.	Н.46, л.92	1		
22	Плъыфэц1эхэм падежк1э зэрызахъуэжыр.	Н.47, л.96	1		
23	Зэгъусэу къак1уэ щы1эц1эмрэ плъыфэц1эмрэ я тхык1эр.	Н.50, л.100	1		
24	Зэгъусэу къак1уэ щы1эц1эмрэ плъыфэц1эмрэ я тхык1эр.	Н.51, л.102	1		
25	*Къызэрапщытэ диктант «Усак1уэ хьэщ1э».н.94*	Н.123, Т-Х	1		
	Ц1эпапщ1э (сыхьэт 5)				
26	Ц1эпапщ1эмк1э гуры1уэгъуэ.	Н.56, л.111	1		
27	Щхьэ ц1эпапщ1эхэр	Н.59,л.120	1		
28	Еигъэ ц1эпапщ1эхэр.	Н.64,л.129,130	1		
29	Зыгъэлъагъуэ ц1эпапщ1эхэр	Н.68, л.136	1		
30	*Сочиненэ «Си анэ».*	Н.123, Ц-1,*(136,183)*	1		
	Глагол (сыхьэт 15)				
31	Глаголымк1э гуры1уэгъуэ.	Н.73,л.144	1		
32	Унафэ щ1ыныгъэ глагол.	Н.76,л.151,152	1		
33	Инфинитив.	Н.79, л.158	1		
34	Глаголым и зэманхэр.	Н.83, л.166	1		

35	*Къытетхык1ыныгъэ «Жыгыу1у».*	Н.122, А-Г	1		
36	Глаголым и щхьэхэр.	Н.85, л.171	1		
37	Япэщхьэ.	Н.88, л.180	1		
38	Ет1уанэщхьэ.	Н.90,л.184	1		
39	Ещанэщхьэ.	Н.97, л.200	1		
40	*Къызэрапщытэ диктант «Мэз».н.100*	Н.122, Д-З	1		
41	Глаголым и спряженэр	Н.99, л.154	1		
42	Глагол префиксхэмк1э гуры1угъуэ.	Н.100, л.206	1		
43	Зэры-, щ1э-,мы-,ф1э- префиксхэм я тхык1эр.	Н.103, л.213	1		
44	Псалъэпкъым а-мрэ, э-мрэзэрыщатхыр.	Н.106, л.219	1		
45	*Изложенэ «Джэдумрэ цыжьбанэмрэ».н.46*	Н.122, И-Л	1		
	Бжыгъэц1э (сыхьэт 6)				
46	Бжыгъэц1эмк1э гуры1уэгъуэ	Н.110, л.229	1		
47	*Къызэрапщытэ диктант «Шыхэр къашэжырт».н.115*	Н.122, М-С	1		
48	Зэрабж бжыгъэц1эхэр.	Н.113, л.236	1		
49	Зэрызэк1элъык1уэ бжыгъэц1эхэр.	Н115., л.242	1		
50	Проект лэжьыгъэ.	Н.117	1		
51	Зэджамкъытегъэзэжын.	Н.118, л.245	1		

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат 176382614773150070335747769939328150673109022218

Владелец Тхазеплова Асият Юрьевна

Действителен С 18.04.2023 по 17.04.2024